

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА САКРАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ

Україна має багато природних скарбів, крім того, має також величезну кількість духовних скарбів, які називають «сакральною спадщиною». З кожним роком духовна культура нашого народу розвивається разом з релігійною. І сьогодні, як і багато століть тому, визначними об'єктами культури, релігії, паломництва і туризму є релігійні (сакральні) об'єкти, що стали визначальними на ринку туристичних послуг. Крім того, релігійні об'єкти разом з іншими пам'ятками архітектури та історії відносять до соціально-економічних рекреаційних ресурсів.

Аналіз попередніх досліджень. Дослідженням сакральних об'єктів займаються науковці, серед яких О. Бейдик [1], який пам'ятки сакральної архітектури включає до архітектурно- історичних і відносить до ресурсного гіперблоку "Суспільно-історичні рекреаційно-туристські ресурси". В. Кравців, Л. Гринів, М. Копач, С. Кузик [2] зазначають, що сакральні об'єкти входять до складу історико-культурних туристичних ресурсів.

Метою даного дослідження є визначення перспективи раціонального використання та охорони сакральної спадщини у розвитку регіонального туризму.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України "Про охорону культурної спадщини" сакральні об'єкти визначені за видом як історичні і поділяються на споруди, ансамблі, визначні місця.

Сакральна спадщина України представлена величезною кількістю релігійних об'єктів різних конфесій, що представлені на території нашої держави. Деякі із церковних пам'яток мають не лише загальнонаціональне, але й світове значення. Наприклад, Києво-Печерська лавра та Софія Київська, які визнано шедеврами не лише вітчизняної, але і світової культури та занесено до списку всесвітньої спадщини.

У зв'язку з цим закономірно постає важливе завдання – відродження й охорона релігійних об'єктів. Адже належна оцінка, охорона та збереження багатой сакральної спадщини українського народу вимагає перш за все раціонального використання.

Одне із основних завдань, на наш погляд, полягає у комплексній розробці методологічних і теоретичних засад вивчення, збереження, відновлення та використання тієї частини сакральної спадщини, яка має безпосереднє значення у розвитку туристичної галузі, використовується у

релігійній діяльності та має стратегічне значення у для економічного розвитку певного регіону та країни в цілому.

До негативних наслідків призводить спорудження малоцінних у архітектурному відношенні храмів та наявність непоодиноких фактів непрофесійних ремонтів, реставрацій, перебудов церковних пам'яток та об'єктів, які передаються віруючим у власність та користування.

Найбільшої шкоди сакральним пам'яткам було завдано у радянські часи, в період цілеспрямованої боротьби з релігією, коли свідомо нищились безцінні шедеври культури лише на тій підставі, що були культовими. Церковні споруди часто закривали або використовували не за їх прямим призначенням (музеї, бібліотеки, клуби, стайні, зерносховища, склади пально-мастильних матеріалів, мінеральних добрив тощо).

Співпраця державних органів і релігійних організацій є запорукою належної охорони, збереження і примноження пам'яток української культури. Загалом існує група кримінально-правових норм, що містяться в статтях 178-181 КК, які здійснюють кримінально-правову охорону відносин, пов'язаних із збереженням сакральних об'єктів.

На сьогодні більшість сакральних пам'яток належить православним і католикам, серед яких найбільше значення мають монастирі, чудотворні ікони і мощі святих. Наприклад, у Почаївській лаврі знаходиться дві чудотворні ікони, мощі преподобного Іова Почаївського, стопа Богородиці.

Однією з найвідоміших є Зарваницька ікона Божої Матері (знаходиться у с.Зарваниці на Тернопільщині), що стала головним центром паломництва греко-католиків в Україні.

Існують й унікальні природньо-антропогенні сакральні пам'ятки, які потребують особливої охорони та збереження, наприклад: Свято-Усікновенський скельний монастир у с. Лядова чи скельний язичницький монастир у с. Буша на Вінниччині.

Висновок. Отож, для збереження, раціонального використання та охорони сакральної спадщини, яка займає важливе місце у розвитку туризму, необхідно: збагачувати духовну культуру, здійснювати співпрацю між органами влади та релігійними організаціями, посилити контроль за охороною релігійних об'єктів, слідкувати за правильністю використання, збереження та реставрації культових споруд.

Література

1.Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О. О. Бейдик – Монографія. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с. 2. Кравців В. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери / В. Кравців, Л. Гринів, М. Копач, С. Кузик. – Львів: НАН України. ІРД НАН України. – 1999. – 78 с.